సంధ్యా అంచున

"రండి మేడమ్ రండి" రిక్షాదిగి పాఠశాలలో అడుగుపెట్టిన మనోహరీదేవిని చుట్టుముట్టారు ఉపాధ్యాయినులంతా.

అంతవరకు తన కింద పనిచేసినవారంతా ఈరోజు తన చుట్టూ చేరి అలా స్వాగతం పలుకుతూ వుంటే ఆమె మనస్సు సంతోషంతో ఊగిసలాడింది.

"ఎందుకమ్మా, ఇంత హడావిడి. రోజూ మీతో పనిచేసిన మనిషి నేగా" అంది మనసును దాచుకుంటూ.

"ఇంక రేపటినుంచి మీరు మాతో వుండరుకదా మేడమ్." వారి కంఠాలు బరువెక్కాయి. వారి ముఖాల్లో తెలియని బాధ తొంగి చూసింది.

"మేడమ్ వచ్చేసారా! రండి! మీ కోసమే చూస్తున్నాం" అప్పుడే అక్కడకు వచ్చిన శశిరేఖమ్మ తన గదిలోకి తీసుకువెళ్ళి కుర్చీలో కూర్చోపెట్టింది. మిగిలిన వారంతా ఆమె వెనకే వచ్చారు.

అంతకు ముందురోజే పది సంవత్సరాలు ప్రధానోపాధ్యాయినిగా పనిచేసిన మనోహరీదేవి రిటైరయింది. అంతవరకు అసిస్టెంటుగా పని చేసిన శశిరేఖమ్మ ఆ స్థానంలోకి వచ్చింది.

ఇన్నాళ్ళు తను కూర్చున్న కుర్చీలో కూర్చున్న శశిరేఖమ్మను వింతగా చూసింది మనోహరీదేవి. ఆ కుర్చీలో కూర్చోగానే శశిరేఖమ్మలో ఏదో వింత హుందాతనం కనబడుతోంది. మరి తనలో ఆ హుందాతనం పోయిందా? అనుకోకుండా తనవైపు తానే చూసుకుంది. ఏదో తెలియని లోటు మనస్సులో మెదిలి మనస్సు చివుక్కుమంది.

ఆరోజు మనోహరీదేవికి వీడ్కోలు సభ ఏర్పాటు చేసారు. ఆ పాఠశాలలోనే ఉపాధ్యాయినిగా చేరిన మనోహరీదేవి సుమారు ఇరవై సంవత్సరాలు పనిచేసి ప్రధానోపాధ్యాయిని అయింది. ఆ పాఠశాలకు ఆమెకు ముప్పై సంవత్సరాల అనుబంధం. ఆ పాఠశాలలోని ప్రతిగది, ప్రతి గోడ, ప్రతి బల్ల, ప్రతి వస్తువు ఆమెకు సుపరిచితమే. ఆ ఆవరణలోని ప్రతి చెట్టు, ప్రతి మొక్క ఆమె చేతిలో పెరిగినవే.

అక్కడక్కడ తెల్లబడిన ఆమె జుట్టు ఆమె జీవితానుభవాలకు చిహ్నంగా కనబడుతోంది. కాస్త ముడుతలు పడిన నుదురు, జారిన చెక్కిళ్ళు ఆమె వయసుకు వింతశోభ కలిగిస్తున్నాయి. లేతరంగు సాదా నేతచీరలో కూర్చున్న ఆమె ఆ కుర్చీలో నిండుగా కనబడుతోంది. ఆమె మనస్సు మెత్తనిది. అయినా మాటలో గాంభీర్యముంది. ఆమాటే పదిమందిని ఆకట్టుకుంటోంది. అందుకే ఆమె సర్వీసంతా ఏ ఒడుదుడుకులు లేకుండా సాగిపోయింది

అంతటి సాన్నిహిత్యమున్న ఆ ప్రాంతాన్ని వదిలి రేపటినుంచి ఎలా వుండగలను? అనుకున్న ఆమె మనస్సు చివుక్కుమంది కళ్ళు తడి అయ్యాయి.

"అంతా రెడీ చేసాము మేడమ్. మీరింక రావాలి" పదవ తరగతి చదువుతున్న విద్యార్థినుల గుంపు వచ్చి హడావిడి చేసింది.

"ఎందుకమ్మా ఈ హడావిడి. నేను వద్దని చెప్పానుకదమ్మా!" అంటున్న ఆవిడ మాటలు వినిపించుకోకుండానే-

"మీరలా అంటే ఎలా మేడమ్! మీతో సంతోషం పంచుకోవాలనే కదండీ ఇవన్నీ ఏర్పాటు చేసాము. మాకా అవకాశం వద్దంటారా మేడమ్?" వాళ్ళ కళ్ళల్లో నీళ్ళు తిరిగాయి. వారి ఆప్యాయతకు కరిగి పోయింది ఆమె మనసు.

"మేడమ్ వస్తున్నారు కదా! మీరింక నడవండమ్మా!" పనులన్నీ ముగించుకుని సీట్లోంచి లేచింది శశిరేఖమ్మ.

అంతలో గంట మోగింది. మిగిలిన ఉపాధ్యాయినులంతా తరగతులు వదిలి రిజిష్టర్లు సర్దుకుని మనోహరీదేవివైపు వచ్చారు.

విద్యార్థినులంతా పుస్తకాల సంచీలు మోసుకుంటూ తరగతులు వదిలి సభా ప్రాంగణంవైపు కదిలారు.

అందరు బలవంతం చెయ్యగా మనోహరీదేవి కుర్చీలోంచి లేచింది. ఆమె పక్కగా శశిరేఖమ్మ నడుస్తోంది. వారికి ముందుగా విద్యార్థినీ ప్రతినిధులు నడుస్తున్నారు. ఉపాధ్యాయినులు వారికి వెనుకగా నడుస్తున్నారు. కొందరు ముందుగానే వెళ్ళి వేదిక ఏర్పాట్లుచూస్తున్నారు.

పట్టుచీరెలతో, రకరకాల జుట్టు ముడులతో చేతి సంచీలతో గంభీరంగా అడుగులు వేస్తున్నారు ఉపాధ్యాయినులంతా. మధ్యలో కొత్త ఉపాధ్యాయిని శశిరేఖమ్మా, రిటైరయిన మనోహరీదేవి ఉభయ సంధ్యల్లా వున్నారు. అక్కడ గాజుల గలగలలు లేవు. అందెల మోతలు లేవు. పరాచికాల పూలజల్లులు లేవు. వివేకాన్ని వెదజల్లే చిరు చిరునవ్వులు కనబడుతున్నాయి. విజ్ఞానం వెదజల్లే చూపులు పరుచు

కుంటున్నాయి ఆ ప్రాంతమంతా.

అందరి మనస్సుల్లోను తీయని అనుభవాల అలజడి. అందరూ కలసి జరుపుకునే పండుగ వైభవమక్కడ తాండవిస్తోంది.

"స్వాగతం, సుస్వాగతం" అంటూ విద్యార్థినులు పాడుతూ రెండువైపులా బారులుతీరి నిలబడి పూలరేకులు దోసిళ్ళతో వారిద్దరి మీద జల్లుతున్నారు. పూల పరిమళం అంతటా వ్యాపించింది. టేపు రికార్డులోని సన్నాయి పాట మనోహరంగా వినబడుతోంది.

వేదిక మామిడి తోరణాలతో పచ్చని చేమంతి మాలలతో కలకల లాడుతోంది. వీడ్కోలు సభ అంత వైభవంగా ఏర్పాటు చేస్తారని మనో హరీదేవి ఊహించలేకపోయింది. తన హయాంలో ఎవరికీ అంత ఘనంగా ఏర్పాటు చేసినట్టు గుర్తులేదు. వారి అభిమానానికి మనస్సులోనే కృతజ్ఞతలు అర్పించింది.

అందరూ కలసి పూలమాలలు వేసి వేదికమీదికి తీసుకువెడు తుంటే పెళ్ళికుతురులా తల వంచుకుంది ఆమె. అందరూ వేసిన పూల దండలతో ఆమె మెడ నిండింది. వారు చూపే అభిమానంతో ఆమె మనసు నిండింది.

ముందుగా విద్యార్థినుల తరఫున కార్యదర్శి వచ్చి మనోహరీదేవి గుణగణాలు, ఆమె ఆ పాఠశాలకు చేసిన సేవ అభివర్ణించింది. సభలో హర్షధ్వానాలు మిన్నుముట్టాయి. పది నిమిషాలు చప్పట్లు మోగుతూనే వున్నాయి.

తరువాత శశిరేఖమ్మ లేచి నిలబడింది. "మనోహరీదేవి వలననే ఈ పాఠశాల అంత అభివృద్ధి చెందినదని, ఆమె రిటైరై వెళ్ళిపోవడం ఆ పాఠశాలకే తీరని లోటని, తమకు పెద్దదిక్కు లేకుండా అయిందని చెప్పింది.

చివరిమాట అంటుంటే ఆమె గొంతు పూడుకుపోయింది. కళ్ళలో నీళ్ళు సుళ్ళు తిరిగాయి. ఎవరికంటా పడకూడదని తల వాల్చేసుకుంది.

మనోహరీదేవి గుండె బాధతో మూల్గింది. వారి అభిమానాన్ని గుండెలో ఇముడ్చుకోలేక విలవిల్లాడింది.

అంతవరకు నవ్వుతున్న విద్యార్థినుల ముఖపద్మాలు ముడుచుకు పోయాయి. వారి మధ్యలోనుంచి ఎక్కిళ్ళు వినబడ్డాయి. ముక్కు చీదుళ్ళు, ఎగ ఊపిర్లు మరింత గట్టిగా వినబడుతున్నాయి.

తరువాత ఆఫీసువారు, ఉపాధ్యాయినులు మాట్లాడుతూ ఏడుపు ఆపుకోలేక చెప్పడం మధ్యలోనే ఆపి అందరూ తిరిగి తమ స్థానాలకు వెళ్ళిపోవడం జరిగింది.

తరువాత మనోహరీదేవిని మాట్లాడమని కోరారు.

కళ్ళు తుడుచుకుని వచ్చి మైకు దగ్గర నిలబడి నోరు తెరచింది- "మిమ్మల్ని వదిలి వెళ్ళడం నాకు బాధగానే...." ఇంక ఆమెకు మాటలు రాలేదు. ఏదో బాధ ఆమె కడుపుకు పొంగి గొంతువరకు వచ్చినట్లయింది. గొంతు పూడుకుపోయింది. ఆ దుఃఖం కళ్ళలోకి వచ్చి ఆగలేక ధారాపాతంగా కారడం మొదలుపెట్టింది చేతులెత్తి అందరికీ నమస్కరించి తిరిగివచ్చి తన కుర్చీలో కూర్చుంది. ఆ సమయంలో ప్రపంచమంతా శూన్యంగా, తాను ఆ శూన్యంలో కూరుకుపోతున్నట్టుగా కనబడింది ఆమెకు.

ఆ సభలో సన్నాయి రాగానికి బదులుగా ఏడునొక్కరాగం వినబడింది.

ముందుగా తేరుకున్న శశిరేఖమ్మ జరగవలసింది ఆదేశించింది. వెంటనే ఉపాధ్యాయినుల కార్యదర్శి లేచి కళ్ళు తుడుచుకుని మైకు దగ్గరకు వెళ్ళి వందన సమర్పణ చేసింది. సభ ముగిసింది.

పెద్దలంతా కుర్చీల్లోంచి లేచారు. కింద కూర్చున్న పిల్లలంతా వేదిక ఎక్కి మనోహరీదేవిని చుట్టుముట్టారు. అంతవరకు క్రమశిక్షణ పాటించిన విద్యార్థినులు అలజడి చేశారు.

"టీచర్! ఎప్పుడొస్తారు మళ్ళీ" అని కొందరు.

"టీచర్! మళ్ళీ వచ్చినప్పుడు మా క్లాసుకొస్తారా" అని మరి కొందరు.

"మేడమ్ మీరు వెళ్ళిపోవద్దు మేడమ్" అని ఇంకొందరు.

"మా పుస్తకంలో సంతకం పెట్టండి మేడమ్"అని మరికొందరు.

ఒకళ్ళనొకళ్ళు తోసుకుంటూ ముందుకు వెళ్ళిపోతున్నారు.

కొందరికి సమాధానాలు చెప్పిందామె. మరికొందరి పుస్తకాల్లో సంతకాలు పెట్టింది ఆమె. అయినా అలజడి తగ్గలేదు.

ఉపాధ్యాయినులు, అటెండర్లు, వాచ్‌మాన్ అందరు కలిసి వారిని బయటికి పంపడానికి చాలా కష్టపడ్డారు. యువశక్తి విజృంభిస్తే అదుపులో పెట్టడం కష్టమే మరి.

రోజూ మనోహరీదేవి ఎక్కే రిక్షా రోజూలాగే వచ్చి గేటులో ఆగింది. అందరూ కలిసి నడుచుకుంటూ రిక్షావరకు వచ్చారు.

ఆమెకు వేసిన పూలదండలు, మెమెంటో పట్టుకొచ్చి రిక్షాలో పెట్టారు. రిక్షా అతను వాటివైపు ఆశ్చర్యంగా చూశాడు.

"జ్ఞాపకం పెట్టుకోండి మేడమ్."

"అప్పుడప్పుడు వస్తూ వుండండి మేడమ్."

"నాలుగు రోజులకోసారి వచ్చి వెళ్ళాలండి మేడమ్!"

అలా రకరకాలుగా ఆమెను వేడుకున్నారు అక్కడ నిలబడిన వారంతా.

"అలాగే వస్తా. ఇంక వెడతా" కంఠం వణుకుతూ వుండే హరిదేవి

అందరికీ నమస్కారాలు పెట్టి వెళ్ళి రిక్షాలో కూర్చుంది.

అందరి కళ్ళలోనూ కన్నీరు సుళ్ళు తిరుగుతోంది. అందరి హృదయాలూ నీటితో నిండిన మేఘాల్లా బరువెక్కాయి. రిక్షా ముందుకు కదిలింది.

నోటితో ఏమీ చెప్పలేక అందరూ చేతులు ఊపారు. ప్రతి సమాధానంగా ఆమె కూడా చేయి ఊపింది. అందరూ కళ్ళు తుడుచుకున్నారు. రిక్షా కనుచూపుమేర దాటింది.

రోజూ ఉదయం హడావుడిగా వంట పని ముగించుకుని భర్తకు అన్నం పెట్టి తాను తిని పాఠశాలకు బయలుదేరేది ఆమె. వెళ్ళింది మొదలు అక్కడ చేతినిండా పనే. ఎన్నో సమస్యలు, చర్చలు! ఆ కుర్చీలో కూర్చుని ఎంతమందితో మాట్లాడిందో!! ఎన్ని సమస్యలు పరిష్కరించిందో! ఆ పాఠశాలను ఎంత అభివృద్ధి చేసిందో!! అంత కష్టపడి పెంచిన ఆ పాఠలను వదలి వెళ్ళిపోతుంటే ఆమె మనస్సు రెక్కలు తెగిన పక్షిలా విలవిల్లాడింది.

రేపటినుంచి తన చుట్టూ అంతమంది చేరరు రేపటినుంచి తన సలహాలు ఎవరూ అడగరు, ఏ బాధ్యతా లేదు. పదవిపోయిన మాజీ మంత్రిలాంటిది తను. ఆమె మనస్సు బాధతో మూల్గింది. కడుపులో ఎవరో చెయ్యిపెట్టి కెలికినట్లయింది. అయినా కాలం ఆగలేదు. రిక్షా పోతూనే వుంది. రిక్షా వచ్చి గుమ్మంలో ఆగింది. రిక్షా అతను పూల దండలు, మెమెంటో తీసి వీధి వరండాలో టీపాయ్‌మీద పెట్టాడు.

ఆమె రిక్షా దిగి మెట్లు ఎక్కింది.

"అమ్మగారూ రేపూ...." అడగలేక ఆగిపోయాడు.

"రేపటినుంచి నువ్వు రానవసరం లేదు. నేను రిటైర్ అయ్యాను" అంది బరువెక్కిన కంఠంతో.

ఇందాక వాచ్‌మన్ రిటైర్ అయ్యారని చెప్పాడు. కాని స్కూలుకు వెడతారో వెళ్ళరో మాత్రం చెప్పలేదు. రిటైర్ అవడం అంటే అతనికి అర్థమయింది.

"సరేనమ్మా!" అంటూ మెట్లు దిగాడు.

"రేపొచ్చి డబ్బు తీసుకో. ఎప్పుడైనా వచ్చి కనబడుతూవుండు" ఆవిడ మాటలు పూర్తిగా వినిపించుకోకుండానే అతను రిక్షా తొక్కు కుంటూ వెళ్ళిపోయాడు.

'రిటైరయితే అందరికీ లోకువేనేమో' ఆమె మనస్సుకు మరోసారి గాయమయింది. దుఃఖం పొంగివచ్చింది. అదుపులో పెట్టుకోవడానికి ఉక్కిరి బిక్కిరి అయింది.

"నానమ్మ వచ్చింది, నానమ్మ వచ్చింది" అంటూ మనవడు, మనవరాలు ఆమెను చుట్టుకున్నారు.

ఆ చిన్నారుల ప్రేమకు బరువెక్కిన గుండెల్లో బాధ ఎవరో తీసి బయటపడేసినట్టయింది. తేలిగ్గా ఊపిరి పీల్చుకుంది.

ఉలుకు పలుకులేని నానమ్మను మరోసారి కుదిపారు వాళ్ళు.

"బడినుంచి ఎప్పుడొచ్చార్రా" అంటూ ఇద్దరినీ రెండు చేత లతో పట్టుకుని దగ్గరకు తీసుకుని ముద్దుపెట్టుకుంది. గుండె మూలల్లోని మమకారం పొంగివచ్చింది. అంతవరకు శూన్యంలో కూరుకుపోయిన ఆమె సంతోష జలధిలోకి కొట్టుకువచ్చినట్లనిపించింది.

"తాతగారేర్రా" ఆమె మాటల్లో కొత్త ఉత్సాహం.

"పడుకున్నారు నానమ్మా" ఇద్దరూ ఒకేసారి సమాధానమిచ్చారు.

ఆమెను చూసి వారికి మరింత ఉత్సాహం వచ్చింది.

"నానమ్మా! నానమ్మా! నాకు ఆకలి వేస్తోంది" ఇద్దరూ ఒకేసారి చెప్పారు.

"పాలు తాగలేదా!" ఆప్యాయంగా అడిగింది. ఆ ఆప్యాయతకు ఇద్దరు పిల్లలు కరిగి ఏడ్చారు.

"లేదు నానమ్మా! మరి పాలు పిల్లి పారబోసింది" అన్నాడు పిల్లాడు కళ్ళు నులుముకుంటూ.

"మరి బిస్కత్తు ఆయా తినేసింది" అంది మనవరాలు కళ్ళు తుడుచుకుంటూ.

మనోహరీదేవి మనస్సు విలవిల్లాడింది. ఇంక వారి మాటలు వినలేకపోయింది.

పిల్లలిద్దరు బడినుంచి పన్నెండు గంటలకే వచ్చేస్తారు. ఆయా చూస్తుంది వాళ్ళని. కోడలు ఆఫీసులో పనిచేస్తుంది. ఉదయం తొమ్మిది గంటలకు ఇంటినుంచి బయలుదేరితే సాయంకాలం ఏడు గంటలకు కోడలుఇల్లు చేరుకోగలుగుతుంది.

తను పాఠశాలలో పిల్లల్ని అంత జాగ్రత్తగా చూస్తుంటే ఇంట్లో తన మనవలు నానా ఇబ్బంది పడుతున్నారు. వంటింట్లోకి వెళ్ళి ఇద్దరికి పాలు కాచి పట్టుకొచ్చి ఇచ్చింది. బిస్కట్లు పెట్టింది. వారు ఆవురావు రని తింటుంటే ఇద్దరిని ఒళ్ళోకి తీసుకుని ఆప్యాయంగా ఒళ్ళునిమిరింది.

"రేపటినుంచి నేను ఇంట్లోనే వుంటానర్రా. పాలు నేనే ఇస్తా. అన్నం నేనే పెడతా" అంది నవ్వుతూ.

"మా నానమ్మ ఎంత మంచిదో" అంటూ పిల్లలిద్దరూ ఆమెను ముద్దు పెట్టుకున్నారు.

"మనూ ఎప్పుడొచ్చావ్" అంటూ మంచం దిగి పరుగున వచ్చారు సూర్యారావుగారు. ఆయన ముఖంలో క్రొత్త సంతోషం కొట్టవచ్చినట్లు కనిపించింది.

"ఎప్పుడో వచ్చేశా" అంది ఆవిడ మరింత సంతోషంగా.

ఆ సమయంలో ఆమె పదేళ్ళ చిన్నదానిలా కనబడింది ఆయన కంటికి. భార్యను ఆప్యాయంగా చూసుకున్నారు.

ఆయన దృష్టి వరండాలోని టీపాయ్‌మీద పడింది.

"ఏమిటీ? ఈ దండలన్నీ నీకే వేశారా? అంటూ కదిలి ఆ దండలు చేతిలోకి తీసుకున్నారు.

"ఏదీ మరోసారి వేసి ఎలా వుంటావో చూడనీ" అంటూ బలవంతంగా ఆమె మెడలో వేశారు.

మనవలు చప్పట్లు కొట్టారు. ఆమె తల వంగిపోయింది.

పెళ్ళినాటి మనోహరీదేవి ఆయన కళ్ళముందు నిలిచింది.

"ఎంత బాగున్నావో మనోహరీ" అన్నారు ఆప్యాయంగా.

నవ్వుకుంటూ తిరిగి ఆ దండలు తీసి టీపాయ్‌మీద పెట్టేసింది ఆమె.

"ఇదేమిటి ఈ వెండిబొమ్మ. ఎంత బాగుందో! ఇదీ వాళ్ళే ఇచ్చారా? కృష్ణుడు అర్జునునికి గీతోపదేశం చేస్తున్నాడు. మనిద్దరిలో ఇప్పుడు కృష్ణుడెవరో, అర్జునుడెవరో తేల్చుకోవాలోయ్" అన్నాడు నవ్వుతూ.

ఆమె ముఖం నవ్వుతో కలకల్లాడింది.

"అలాగే తేల్చుకుందాం లెండి. ముందు కాఫీ తాగండి" అంటూ వంటింటివైపు కదిలి కాఫీ గ్లాసుతో తిరిగి వచ్చింది.

ఆయన గ్లాసు అందుకుని కుర్చీలో కూర్చుంటూ చెయ్యి పట్టుకుని "కూర్చోవోయ్" అంటూ మరో కుర్చీలో కూర్చోబెట్టాడు.

"నువ్వు తెచ్చుకోలేదేం కాఫి" అంటూ లేచి వెళ్ళి మరో గ్లాసు ఆమెకు అందించాడు. కళ్ళు మిలమిల మెరుస్తుంటే గ్లాసు అందుకుంది.

పిల్లలిద్దరు పూల దండలతో ఆడుకుంటున్నారు.

"మనోహరీ! ఫంక్షన్ బాగా అయిందా!" ప్రేమగా అడిగారాయన.

"ఆ! బాగా జరిగింది. ఎంత బాగా ఏర్పాట్లు చేశారో" అంది ఉత్సాహంగా.

"ఇలా కబుర్లు చెప్పుకుంటూ కాఫీ తాగి ఎన్నాళ్ళయిందో మనూ. ఈవేళ పెళ్ళయిన కొత్త రోజులు అంచే నువ్వు ఉద్యోగంలో చేరని ముందు రోజులు గుర్తుకొస్తున్నాయోయ్" అన్నాడు నవ్వుతూ.

"అందుకే రిటైర్‌మెంట్ పెట్టినట్టున్నారండి" అంటూ అప్యాయంగా చూసింది అతనివైపు.

నిన్నటివరకు జబ్బుపడినట్టుగా నీరసంగా కూర్చునే ఆయనలో కొత్త ఉత్సాహం చూసి ఆమె ఆశ్చర్యపోయింది.

"ఒంట్లో ఎలా వుంది" నవ్వుతూ అడిగింది. ఆయన ఒళ్ళు జలదరించింది.

"రెండేళ్ళనుంచి ఒంటరిగా ఇంట్లో వున్న నాకు తిరిగి నీ తోడు దొరికిందోయ్. ఇంక నాకు అనారోగ్యం ఎక్కడిది?" అన్న అతని మాటల్లోని యథార్థం గ్రహించిన మనోహరీదేవి భర్తవైపు అప్యాయంగా చూసింది.

పాఠశాలలో తను లేకపోయినా శశిరేఖమ్మ ఎంతో బాగా నడిపిస్తోంది, తను లేకుండానే! ఎంత పెద్ద సభ ఏర్పాటుచేశారు! తను లేకపోయినా ఉపాధ్యాయినులు ఎంతో బాగా పాఠాలు చెబుతున్నారు. తను లేని లోటు అక్కడ లేదు అక్కడ లేదు. కాని ఇక్కడ తను లేని లోటు తీర్చేవారు లేరు. నిజంగా ఇప్పుడు తన అవసరం ఇంట్లోనే-అటు మనవలకి, ఇటు భర్తకి.

"ఏమిటి మనూ అలా చూస్తున్నావు! ఇక మనం కలిసే కాఫీ తాగుతాం. కలిసే తింటాం. కలిసే ఇంటి పని చేసుకుంటాం" పకపకా నవ్వుతున్న భర్తతో శ్రుతి కలిపింది మనోహరీదేవి.

వెయ్యి సంక్రాంతులు ఆమె కళ్ళముందు నిలిచినట్లయింది. ఆ ఇద్దరితోనూ మమకారం మరో మెట్టు ఎక్కినట్లనిపించింది.

14—10—88 ఆంధ్రజ్యోతి సచిత్ర వార పత్రిక